MAŁY DŻEK, WIELKIE DECYZJE

O WYZWANIACH MŁODEGO PRZEDSIĘBIORCY

DORADZTWO ZAWODOWE

Ministerstwo Finansów

FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

DŻEK FULTON – TRZECIOKLASISTA Z GŁOWĄ DO BIZNESU

Poznajcie **Dżeka** – zwyczajnego chłopaka, który postanawia zrobić coś niezwykłego. Ma dziewięć lat, chodzi do szkoły, ale... zakłada własną firmę (**kooperatywę**)! Nie byle jaką – to prawdziwa szkolna **spółdzielnia**, w której sam planuje, kupuje, sprzedaje i zarządza zespołem. Brzmi poważnie? Bo Dżek traktuje to całkiem serio!

- Uczy się, jak działa kredyt, co to rabat, jak nie dać się oszukać i jak policzyć, czy się opłaca.
- Ma mnóstwo pomysłów, energii i odwagi – ale nie wszystko idzie gładko.
- Gdy pojawiają się trudności, Dżek próbuje je rozwiązywać – z różnym skutkiem.

To nie jest bajka o sukcesie bez potknięć. To historia o tym, jak ważne są odpowiedzialność, planowanie i współpraca, jeśli chcesz działać jak prawdziwy przedsiębiorca.

Kamila Burdon, kl. II, „Dżek Fulton”

Źródło: J. Korczak, „Bankructwo małego Dżeka”, Fundacja Warszawski Instytut Bankowości, Warszawa 2024, s. 7.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

KOOPERATYWA/SPÓŁDZIELNIA – CO TO TAKIEGO?

KOOPERATYWA = SPÓŁDZIELNIA

Grupa osób (wspólników i wspólniczek) działających, aby osiągnąć wspólny cel. Każdy ze wspólników może zainwestować inny rodzaj kapitału: pieniądze, rzeczy (np. maszyny, budynki) lub swoją wiedzę (np. pomysł na nowy produkt lub usługę, umiejętności zarządzania firmą).

Przykłady:

- **Sklepik uczniowski** – uczniowie wspólnie planują, co kupić, prowadzą dyżury, rozliczają się z utargu. Część zysku przeznaczana jest np. na potrzeby klasy lub cel charytatywny.
- **Kooperatywa śniadaniowa** – grupa uczniów przygotowuje zdrowe śniadania dla innych (np. kanapki, owocowe zestawy). Uczniowie zarabiają niewielkie kwoty, które inwestują w kolejne składniki lub dzielą między sobą.
- **Szkolna kawiarenka** – w czasie festynów lub zebrań rodziców uczniowie sprzedają domowe wypieki, lemoniadę. Samodzielnie planują zakupy, ceny, a zysk przeznaczają np. na wycieczkę klasową.

SCHEMAT SPÓŁDZIELNI:

osoby + pomysł + zasoby → wspólny cel

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

QUIZ – CZY PORADZISZ SOBIE JAKO PRZEDSIĘBIORCA?

1. Masz pomysł na firmę, ale nie znasz się na prowadzeniu działalności. Co robisz?

a. Rezygnuję – to zbyt trudne.
b. Szukam wiedzy – pytam, czytam, uczę się.
c. Zaczynam „na żywioł" – jakoś to będzie!

2. Co robisz, gdy masz pomysł, który wydaje Ci się ciekawy?

a. Opowiadam o nim znajomym i pytam ich o opinię.
b. Wymyślam w głowie milion wersji, ale nic nie mówię.
c. Zaczynam od razu działać, nie planując zbyt wiele.

3. Jak reagujesz, gdy ktoś mówi Ci: „To się nie uda"?

a. Zastanawiam się, co można poprawić.
b. Rezygnuję – może mają rację.
c. Działam jeszcze mocniej, żeby coś udowodnić.

4. Co robisz, kiedy masz dużo zadań do wykonania?

a. Odkładam wszystko na później.
b. Robię listę i działam krok po kroku.
c. Robię to, co akurat mam ochotę zrobić.

5. Czy lubisz podejmować decyzje?

a. Tak, ale po przemyśleniu.
b. Raczej wolę, gdy ktoś zdecyduje za mnie.
c. Tak – działam szybko, nawet jeśli nie wszystko wiem.

6. Jak się czujesz, gdy Ci coś nie wyjdzie?

a. Staram się wyciągnąć wnioski.
b. Mam ochotę się schować i nigdy nie próbować więcej.
c. Udaję, że mnie to nie rusza i robię dalej to samo.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ODPOWIEDZI DO QUIZU ŚWIADCZĄCE O CECHACH PRZEDSIĘBIORCZYCH I ZARADNOŚCI

1. Masz pomysł na firmę, ale nie znasz się na prowadzeniu działalności. Co robisz?

a. Rezygnuję – to zbyt trudne.
b. Szukam wiedzy – pytam, czytam, uczę się.
c. Zaczynam „na żywioł" – jakoś to będzie!

2. Co robisz, gdy masz pomysł, który wydaje Ci się ciekawy?

a. Opowiadam o nim znajomym i pytam ich o opinię.
b. Wymyślam w głowie milion wersji, ale nic nie mówię.
c. Zaczynam od razu działać, nie planując zbyt wiele.

3. Jak reagujesz, gdy ktoś mówi Ci: „To się nie uda"?

a. Zastanawiam się, co można poprawić.
b. Rezygnuję – może mają rację.
c. Działam jeszcze mocniej, żeby coś udowodnić.

4. Co robisz, kiedy masz dużo zadań do wykonania?

a. Odkładam wszystko na później.
b. Robię listę i działam krok po kroku.
c. Robię to, co akurat mam ochotę zrobić.

5. Czy lubisz podejmować decyzje?

a. Tak, ale po przemyśleniu.
b. Raczej wolę, gdy ktoś zdecyduje za mnie.
c. Tak – działam szybko, nawet jeśli nie wszystko wiem.

6. Jak się czujesz, gdy Ci coś nie wyjdzie?

a. Staram się wyciągnąć wnioski.
b. Mam ochotę się schować i nigdy nie próbować więcej.
c. Udaję, że mnie to nie rusza i robię dalej to samo.

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

QUIZ – CZY PORADZISZ SOBIE JAKO PRZEDSIĘBIORCA?

Cechy osobiste przedsiębiorcy

- odpowiedzialność
- uczciwość
- wytrwałość
- kreatywność
- odwaga
- samodzielność
- elastyczność
- odporność na stres
- umiejętność współpracy

Przygotowanie i zasoby

- dobry pomysł na produkt lub usługę
- kwalifikacje zawodowe
- dostęp do sprzętu i materiałów
- budżet początkowy
- wsparcie innych osób (np. rodziny, przyjaciół, doradców)

Czynniki zewnętrzne

- rynek i konkurencja
- popyt* na dany produkt/usługę
- lokalizacja
- reklama i opinie klientów
- szczęście i przypadek
- zmiany przepisów lub sytuacji ekonomicznej

* Popyt – chęć i możliwość ludzi do kupowania jakiegoś produktu lub usługi. Im więcej osób czegoś potrzebuje (i jest gotowych za to zapłacić), tym większy jest popyt.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ZADANIE 1

Przeczytaj fragmenty tekstu lektury „Bankructwo małego Dżeka" Janusza Korczaka z karty pracy. Przyporządkuj te fragmenty do prawidłowych kategorii. Wpisz odpowiednią literę w nawias.

(A) PRESJA OTOCZENIA

(B) KALKULACJA

(C) ODPORNOŚĆ NA STRES

(D) DOKŁADNOŚĆ

(E) ZARZĄDZANIE ZADANIAMI

(F) WIEDZA

(G) CECHY PRZEDSIĘBIORCZE

(H) PRACA ZESPOŁOWA

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ZADANIE 1 – PRAWIDŁOWE ODPOWIEDZI

Prawidłowe odpowiedzi:

1 – G

2 – F

3 – B

4 – H

5 – D

6 – A

7 – C

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

PYTANIA DO DYSKUSJI

- Czy Dżek jako przedsiębiorca postępował odpowiedzialnie?
- Czy miał przedsiębiorcze cechy?
- Czy miał wystarczającą wiedzę i inwestował w naukę?
- Czy potrafił zbudować zespół?
- Czy był dokładny i skrupulatny?
- Jak sobie radził z presją otoczenia i ze stresem?

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ZADANIE 2

Odpowiedz na pytania.

- Po czym można rozpoznać, że ktoś ma cechy przedsiębiorcze?
- Dlaczego prowadząc firmę, musimy się stale uczyć?
- Dlaczego nie powinniśmy wszystkiego robić sami? W czym pomaga podział zadań?
- Dlaczego ważna jest dokładność i staranność?
- Jak się oprzeć naciskom i presji otoczenia?
- Czy/jakie znasz sposoby radzenia sobie ze stresem?

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI DO ZADANIA 2

Po czym można rozpoznać, że ktoś ma cechy przedsiębiorcze?

- Potrafi działać samodzielnie i podejmuje decyzje.
- Jest odważny i nie boi się próbować nowych rzeczy.
- Potrafi rozwiązywać problemy i szukać rozwiązań.
- Lubi działać, organizować, przekonywać innych.

Dlaczego prowadząc firmę, musimy się stale uczyć?

- Bo świat się zmienia i trzeba nadążać za nowościami.
- Żeby nie popełniać tych samych błędów.
- Bo klienci mają nowe potrzeby i oczekiwania.
- Bo nowe umiejętności pomagają podejmować lepsze decyzje.

Dlaczego nie powinniśmy wszystkiego robić sami? W czym pomaga podział zadań?

- Oszczędzamy czas i energię.
- Każdy robi to, w czym jest najlepszy.
- Zespół działa sprawniej i szybciej.
- Można się uczyć od innych i wzajemnie wspierać.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI DO ZADANIA 2

Dlaczego warto działać dokładnie i starannie?

- Błędy mogą sporo kosztować.
- Klienci bardziej ufają firmie, która dba o jakość.
- Dzięki temu firma działa rzetelnie i uczciwie.
- Staranność pokazuje, że traktujemy swoją pracę poważnie.

Jak się oprzeć naciskom i presji otoczenia?

- Trzymać się swoich zasad i planu.
- Pytać zaufanych osób o radę.
- Nie podejmować decyzji pod wpływem emocji.
- Ćwiczyć asertywność – umieć powiedzieć „nie".

Czy/jakie znasz sposoby radzenia sobie ze stresem?

- Głęboki oddech i przerwa.
- Spacer, sport, muzyka.
- Rozmowa z kimś zaufanym.
- Spisanie planu działania – co po kolei zrobić.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

CECHY OSOBY PRZEDSIĘBIORCZEJ

- **Odwaga** – nie boisz się nowych wyzwań.
- **Kreatywność** – masz pomysły i potrafisz szukać rozwiązań.
- **Odpowiedzialność** – można na Tobie polegać.
- **Wytrwałość** – działasz, nawet gdy jest trudno.
- **Umiejętność współpracy** – dzielisz się zadaniami i pracujesz z innymi.
- **Dobra organizacja** – planujesz czas, zadania i budżet.
- **Chęć uczenia się** – szukasz wiedzy, która pomaga działać lepiej.
- **Radzenie sobie ze stresem** – potrafisz się uspokoić i nie poddajesz się presji.
- **Dokładność i staranność** – dbasz o szczegóły, nie działasz „na szybko".
- **Komunikatywność** – umiesz rozmawiać i słuchać.
- **Uczciwość** – postępujesz fair wobec klientów, zespołu i siebie.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

JAK DŻEK MÓGŁ SIĘ LEPIEJ PRZYGOTOWAĆ DO PROWADZENIA FIRMY?*

- Dżek zdobywa wiedzę o prowadzeniu firmy i kończy kurs „ABC małej przedsiębiorczości", a dopiero potem zakłada kooperatywę.
- Dżek poświęca więcej czasu na naukę pisania i zaczyna staranniej prowadzić swoje zapiski.
- Dżek świadomie rozdziela zadania koleżankom i kolegom w zależności od ich mocnych stron i umiejętności.
- W kooperatywie wybierana jest grupa osób wspólnie podejmujących kluczowe decyzje, np. co kupić, w co zainwestować.
- Dżek przeprowadza ankietę / robi badania marketingowe, aby poznać potrzeby klientów i ich decyzje zakupowe.
- Dżek wprowadza kalendarz dostępności produktów, aby każdy mógł się z nim zapoznać.
- Dżek ustala osobę odpowiedzialną za komunikację ze swoimi klientami (tzw. public relations).
- Kooperatywa testuje wcześniej jakość produktu, który ma być kupiony w większej ilości.
- Wprowadzenie tzw. reklamacji.
- Grupa Dżeka gromadzi część funduszy na tzw. czarną godzinę (np. kradzież produktów), aby dalej móc spłacać kredyty i korzystać z ubezpieczenia.
- Wsparcie charytatywne i dofinansowanie potrzebujących osób jest przejrzyste, dokumentowane i czytelne dla wszystkich.
- Grupa odpowiedzialna za kooperatywę spotyka się cyklicznie i omawia bieżące problemy, ustala ścieżki postępowania.

***Oceń, na ile to jest ważne.**

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

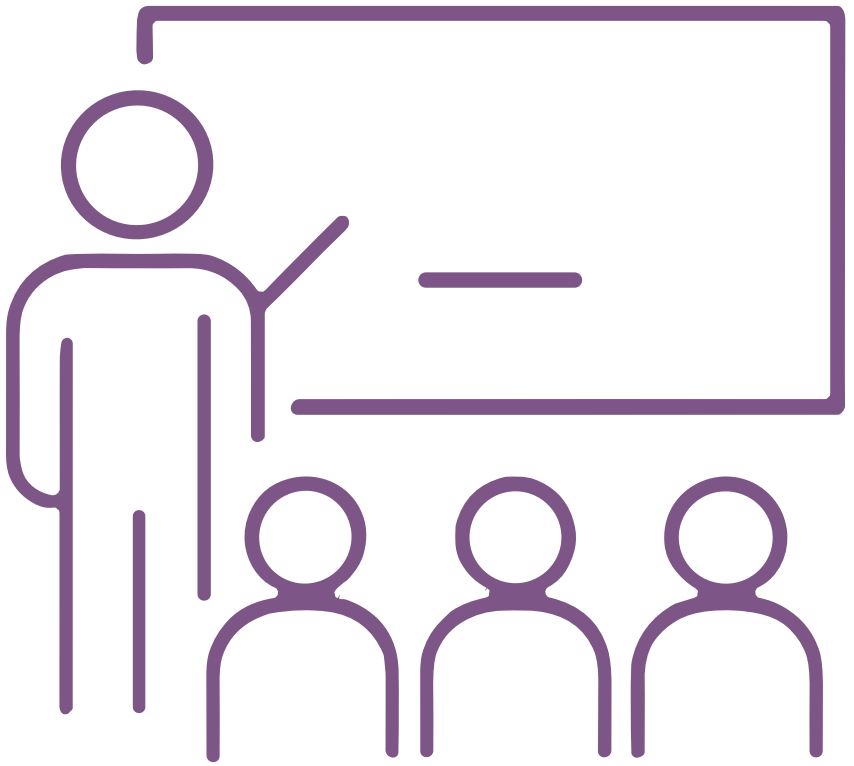
CZEGO NAUCZYŁA NAS HISTORIA DŻEKA?

- Nie trzeba być dorosłym, żeby uczyć się przedsiębiorczości.
- Dobry pomysł to dopiero początek – liczy się też przygotowanie.
- Warto znać swoje mocne i słabe strony oraz prosić o pomoc.
- Planowanie, współpraca i uczciwość są ważniejsze niż szybki zysk.
- Każda porażka to lekcja – ważne, żeby wyciągać z niej wnioski.
- Prowadzenie firmy to nie tylko pieniądze, ale też odpowiedzialność.
- Nie wszystko trzeba robić samemu – zespół to siła.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ZADANIE DODATKOWE

Dlaczego warto się uczyć, jeśli ktoś chce mieć własną firmę? Porozmawiaj o tym z rodzicami lub opiekunami. Przygotuj Wasze odpowiedzi w formie prezentacji multimedialnej.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI NA PYTANIE: „DLACZEGO WARTO SIĘ UCZYĆ, JEŚLI KTOŚ CHCE MIEĆ WŁASNĄ FIRMĘ?"

- Ponieważ trzeba wiedzieć, jak zarządzać pieniędzmi, ludźmi i czasem.
- Ponieważ znajomość prawa, podatków i zasad rynku pozwala uniknąć problemów.
- Ponieważ im więcej potrafisz, tym mniej musisz zlecać innym i oszczędzasz.
- Ponieważ uczenie się pomaga kreować nowe pomysły i rozwijać firmę.
- Ponieważ wiedza buduje pewność siebie i zaufanie klientów.
- Ponieważ świat się zmienia – a kto się nie uczy, ten się nie rozwija.
- Ponieważ wykształcenie otwiera drzwi do współpracy i możliwości dofinansowania.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

MINIDEBATA „CZY DŻEK MIAŁBY SZANSĘ NA DOTACJĘ Z URZĘDU PRACY?"

Argumenty za (Tak, miałby szansę):

- Miał dobry pomysł – chciał zorganizować szkolną spółdzielnię i znał potrzeby rynku.
- Był zaangażowany, pracowity i zdeterminowany – to cenią komisje przyznające dotacje.
- Umiał zachęcić innych do współpracy – wstępnie potrafił zbudować zespół.
- Zdobywał wiedzę i uczył się na błędach – to pokazuje, że jest gotowy się rozwijać.
- Korzystał z pomocy dorosłych – czyli szukał wsparcia i doradztwa.

Argumenty przeciw (Nie, raczej nie miałby szans):

- Nie miał doświadczenia ani przygotowanego biznesplanu.
- Podejmował pochopne decyzje i źle zarządzał pieniędzmi.
- Nie zawsze działał odpowiedzialnie.
- Brakowało mu dokładności i umiejętności przewidywania ryzyka (np. nie przewidział kradzieży).
- Nie miał odpowiedniego wykształcenia i kwalifikacji do prowadzenia firmy.

Pytania pomocnicze

- Czy pasja i zaangażowanie wystarczą, by dostać dotację?
- Jakie cechy powinien mieć młody przedsiębiorca, żeby urząd pracy mu zaufał?
- Co Dżek musiałby poprawić, aby zwiększyć swoje szanse na otrzymanie dotacji?

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

MAŁY DŻEK, WIELKIE DECYZJE
O WYZWANIACH MŁODEGO PRZEDSIĘBIORCY

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.